

Подведем сказанному итог: синергетические идеи, реализуемые во многих аспектах исследования библиографии, обогащают методологию отечественного библиографоведения, образуют его современное ведущее

направление и способствуют оформлению методологического раздела науки о библиографии в качестве перспективной научной дисциплины.

Использованная литература

1. Вохрышева М.Г. Теория библиографии [Текст] / М.Г. Вохрышева. – Самара, 2004. – 368 с.
2. Котенко В.П. Методология научной и практической деятельности: состояние и проблемы [Текст] / В.П. Котенко // Методология исследовательской работы. – Спб., 2003. – №8. – С. 4-11.
3. Микешина Л.А. Философия познания: диалог и синтез подходов [Текст] / Л.А. Микешина // Вопр. философии. – 2001. – №4. – С. 70-83.
4. Новоженова Т.А. Дискуссии в библиографоведении: нужны или бесполезны? [Текст] / Т.А. Новоженова // Библиография. – 2007. – №4. – С. 30-40.
5. Поддубный Н.В. Самоорганизующиеся системы: онтологические и методологические аспекты [Текст]: автореф. дис. ... д-ра философ. наук / Н.В. Поддубный. – Ростов-на-Дону, 2000. – 41 с.
6. Синергетика: перспективы, проблемы, трудности (материалы "Круглого стола") [Текст] // Вопр. философии. – 2006. – №9. – С. 3-33.
7. Синергетическая парадигма. Синергетика образования [Текст]. – М.: Прогресс-Традиция, 2007. – 592 с. / рец.: В.В. Василькова // Философ. науки. – 2007. – №8. – С. 147-152.
8. Формирование синергетической парадигмы библиографоведения // Библиотекосназдо. Документосназдо. Інформологія. – 2007. – №2. – С. 25-33.

КНИГОЗНАВСТВО ТА ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 025:32(477) "18"/"19" + 025.171(477)"18"/"19"

РОЗВИТОК ІСТОРИКО-КНИГОЗНАВЧОГО ОПИСУ РУКОПИСНИХ КНИГ ТА СТАРОДРУКІВ В УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

С.М.Міщук

У статті висвітлено розвиток історико-книгознавчого опису рукописних книг та стародруків в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Розкрито внесок В.М.Перетца, М.Г.Халанського, І.Франка, А.Петрушевича, І.Свенціцького, С.Т.Голубева, О.В.Ристенка та інших у розвиток методів наукового опису рукописних книг та стародруків.

Ключові слова: рукописи, стародруки, камеральна археографія, бібліографія, книгозназдо., науковий опис рукописів.

In the article is reviewed development of historical bookscience description of oldprinted and handwritten books in Ukraine at the end of ХІХ – beginning of ХХ. The deposit of Perets, Khalansky, Franko, Petrushevich, Svenzshizhky, Golubev, Ristenko is exposed et al in development of methods of scientific description of handwritten and oldprinted books.

Розвиток камеральних методів аналізу рукописно-книжкової спадщини в Україні пов'язаний з періодом останньої третини ХІХ – початком ХХ ст., коли значна кількість вчених звернула увагу на необхідність проведення роботи з обліку та опису великої книжкової та рукописної спадщини, що була зібрана у складі центральних та місцевих архівосховищ.

Ця робота, що проводилася досвідченими вченими, переважно істориками літератури, бібліотекарями, палеографами, мистецтвознавцями, а також власниками колекцій та зібрань, формувала ті знання, що надалі сформується у різні напрями історико-книгознавчих досліджень в Україні. Історико-книгознавчий напрям концентрував свою увагу на вивченні історії рукописно-книжної культури як окремого феномену. Вчені розглядали книжкову спадщину як джерельну базу вивчення історії розвитку науки, освіти, національної культури.

У цей період формуються методологічні засади аналізу книжкових пам'яток старовини, накопичується описовий матеріал. Водночас проблема історії та методологічних засад формування цих спеціальних історичних дисциплін є недостатньо опрацьованою в історіографії книгознавства. Виділення історико-книгознавчого напрямку з бібліографії книги та камеральної археографії, який формувався в єдиному руслі розвитку історико-філологічних студій у галузі історії книжкових пам'яток, відбулося в 60-70-х рр. ХХ ст. Історія книги сьогодні є складовою частиною загального книгознавства, що належить до спеціальних історичних дисциплін.

Наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. відзначені перші спроби до поглибленого дослідження рукописів у палеографічному аспекті, узагальнюються дослідження і з'являються перші методики опису рукописних книг та стародруків. Першим посібником, який узагальнював досягнення в галузі опису, бібліографії стародруків вважається "Очерк славяно-русской библиографии" (М., 1871) В.М.Ундольського. Він був базовим виданням для розвитку подальшого опису рукописів та стародруків.

У цей період почалося описування церковних книжкових та стародрукованих збірок

епархіальних зібрань, духовних семінарій, монастирських бібліотек в Україні. Опис рукописних пам'яток у Наддніпрянській Україні значною мірою пов'язаний зі створенням Церковно-археологічного музею та Церковно-археологічного товариства при Київській духовній академії (далі – КДА) 1874 р., де за спеціальною постановою було зібрано книжкові колекції та зібрання з епархіальних книгосховищ. Із виникненням епархіальних давньосховищ і церковно-археологічних товариств в епархіях України: Волинській, Подільській, Харківській, Херсонській, Чернігівській, описуються епархіальні давньосховища. З'являються наукові описи книжкових колекцій вищих навчальних закладів, наукових товариств.

1889 р. І.Тихомиров видав "Систематический каталог книг на церковно-славянском и русском языках фундаментальной библиотеки Волынской духовной семинарии" (Почаев, 1889). М.Трипольський вивчає волинські рукописні євангелія, у його власній збірці було унікальне Євангеліє 1571 р. та Острозька Біблія 1580-1581 рр. із численними приписками [37, 1-114, 57-65].

Почалося активне вивчення регіональних – волинських, подільських, чернігівських, харківських – колекцій рукописних книг і стародруків, зокрема, С. Барановським – історії волинських православних друкарень [1, 763-787], Т.І.Біленьким – церковно-богослужбових книг зі збірки Комітету для історико-статистичного опису Подільської епархії [2].

Рукописи Почаївської лаври, передані до Церковно-археологічного музею при КДА, вперше були описані В. Березіним [3]. Роботу високо оцінили й висунули на Євгенієво-Румянцевську премію. Опис стародруків Подільського церковного історико-археологічного товариства був складений Є.І.Сіцінським [31].

Науковий опис та мовознавче дослідження рукописів бібліотеки Історико-філологічного інституту імені князя Безбородька в Ніжині здійснив М.Сперанський [32], а опис рукописів Чернігівської духовної семінарії провів М.Лілеєв [16, 216-217]. Стислий список рукописів Чернігівського епархіального

давньосховища склав О.С.Грузинський [9]. Детально описує Євангелія житомирських та київських книгосховищ Г.Я.Крижанівський, який додає ґрунтовний палеографічний опис рукописів, проводить мовно-текстологічне порівняння [13, 1-75]. Описування харківських пам'яток здійснюють М.Г.Халанський, Є.І.Томілін, Д.І.Багалій, Е.К.Редін [39].

У XIX ст. в галицьких землях були започатковані традиції збирання і наукового опису рукописів та стародруків. І.Вагилевич вважається першим бібліографом стародруків [11, 17]. Він здійснив облік та опис друкованих книг українських авторів, написаних латинською та польською мовами [4]. У II пол. XIX ст. в Галичині активізується науковий опис книжкових пам'яток. На цей період припадає наукова діяльність Я.Головацького, широко відомого сучасним фахівцем з історії національної бібліографії, автора книги "Библиография галицко-русская с 1772-1848 года" [5, 309-327] та дослідника рукописних книг і стародруків.

Наприк. XIX – на поч. XX ст. на західно-українських землях у цьому напрямі працюють І.Франко, К.Студинський та інші. Приміром, Іван Франко цікавиться рукописними пам'ятками та стародруками, публікує різноманітні статті щодо староруських рукописів та апокрифів, звертає увагу на покрайні записи книжок [20]. Окремі пам'ятки вивчає та публікує фундаментальні довідники пам'яток кириличного та полемічного письменства кін. XVI – поч. XVII ст. К.Студинський [33]. Стародруки Мукачева та Ужгорода наприк. XIX – на поч. XX ст. були описані А.Л.Петровим [17, 209-215, 65-71].

За загальним визнанням, найбільший внесок у вивчення рукописів та стародруків належить А.Петрушевичу, його вважають фундатором науково-бібліографічного (або археографічного) опису стародруків в Україні [12, 151-161]. Серед його численної книгознавчої спадщини слід відзначити каталоги церковнослов'янських рукописів та стародруків кирилівського письма в Ставропігії і опис стародруків кирилівського шрифту львівського походження [20].

У галицьких вчених домінувало дослідження стародрукованої книги, історії українського друкарства, хоча і І.Шараневич, і Я.Головацький приділяли певну увагу рукописним пам'яткам [41]. Фактично камеральна археографія рукописної книги в Галичині починається з праць Іларіона Свенціцького.

Він видає низку окремих наукових описів церковнослов'янських, іншомовних та карпаторуських рукописних книг, палеографо-граматичні дослідження Буцацького, Лавришівського Євангелій, Новосадського Апостола [23]. Перше десятиліття XX ст. відзначено низкою фундаментальних описів зібрань Народного Дому з колекції Антона Петрушевича, Музею Ставропігійського Інституту у Львові [25]. Книгознавчий опис стародруків він удосконалює в каталозі книг церковно-слов'янського друку з фондів Національного музею у Львові [28]. Вчений продовжував розвивати наукові дослідження й надалі. Він видав узагальнену фундаментальну працю "Початки книгопечатання на землях України" (Львів, 1924) – у 300-ті роковини від початку книгодрукування, у період справжнього вибуху історико-книгознавчих праць щодо історії книги та друку.

Поширення в Україні набули бібліографічні дослідження С.Т.Голубєва [6-8], описи та систематичні каталоги рукописних книг Церковно-археологічного музею Київської духовної академії (ЦАМ КДА) та збірок рукописів Києва, укладених наприк. XIX – на поч. XX ст. М.І.Петровим та О.Лебедевим [18, 15]. Рукописні зібрання Одеського товариства старожитностей описав О.В.Ристенко [22].

Історики церкви та історики світської літератури описували окремі унікальні книжкові пам'ятки на базі єдиних методик, хоча й кожний опис індивідуальний. Вони атрибутували книгу, характеризували її специфіку і подавали текстові редакції, постатейний розпис змісту та історії різновидів писемних пам'яток.

Цілком зрозуміло, що у цей період переважна кількість наукових описів рукописних книг та стародруків мали охоронне та науково-інформаційне значення. Цього часу формуються методичні засади історико-книгознавчого підходу до опису книги, що яскраво прояви-

лося у виділенні такого важливого компонента опису як маргіналії, покрайні записи. У них розкривалася історія бутування книги, коло читачів, вкладників, дарителів, відобразалося перебування книжок у різних церквах та власниках. Наведення таких записів було своєрідною публікацією цих записів як джерел з історії книги. Серед таких дослідників, що звертали увагу на ці питання, були майже всі дослідники книжкових пам'яток.

Кожен із цих дослідників зробив свій внесок у дослідження книжкової спадщини. Це був цілісний науковий рух у галузі камеральних методик дослідження рукописної книги, стародруків, літературних та історичних творів. Серед дослідників української рукописної книги на поч. ХХ ст. виділяється особистість професора Київського університету св. Володимира В.М. Перетца. Він описував пам'ятки українських книгосховищ, першим узагальнив камеральну практику опису рукописів та запровадив уніфікований археографічний опис рукописної книги, ініціював проведення археографічних експедицій та підготував когорту археографів на своєму семінарію [10]. У його науковій методиці опису, на базі узагальнення досвіду опису книжкових пам'яток як об'єктів літератури було узаконено наявність рубрики опису маргіналій та записів. Іван Франко приділяв надзвичайну увагу історичним записам на книжках, що розкрито у його статті "Кінцеві записки в староруських рукописах" [29, 30].

Важливість записів як історико-краєзнавчих джерел розкривають М.Лілеєв та О.Фотинський [38], Г.Крижанівський [15], М.Н. Сперанський, учасники семінарію В.М.Перетца: С.Маслов, М.Гудзій, О.Білецький, І.Огієнко, В.Отроковський, В.Адріанова, С.Щеглова, Є.Неверова, О. Грузинський та ін. [42]. Велике атрибууюче значення записів проявляється в описах, що складали самі власники колекцій, які не були глибоко обізнані на специфіці археографічного опису, наприклад, В.Тарновський [43] та ін. [44].

Підводячи підсумок, можна зазначити, що всі ці вчені працювали в "збагаченому середовищі": наприк. ХІХ – на поч. ХХ ст. масштабно розвивається камеральна археографія рукописної книги, встановлюються основні принципи опису книги, репертуару рукописних книг та стародруків. Бібліографування стародруків також набуває методичної стрункості.

У дослідженні рукописно-книжкової спадщини в останній третині ХІХ ст. поступово виділяються окремі аспекти, які становлять необхідне тло комплексного дослідження рукопису: мовознавчий, літературознавчий, джерелознавчий, текстологічний, філігранознавчий, маргіналістичний та ін., що базуються на принципах історизму та об'єктивності.

Маргіналістичний метод дослідження історії рукописних книг та стародруків закладає підвалини дослідження історії книги та рукописно-книжної культури України.

Використана література

1. Барановский С. Краткие исторические сведения о бывших на Волыни православных типографиях / С.Барановский // Волынские епархиальные ведомости. – 1877. – № 18. – С. 763-787.
2. Бельский Т.И. Описание церковно-богослужбных книг, принадлежавших комитету для историко-статистического описания Подольской епархии / Т.И.Бельский. – Камянец-Подольский, 1876.
3. Березин В. Описание рукописей Почаевской Лавры, хранящихся в библиотеке Музея при Киевской духовной академии / В.Березин. – К.: Тип. Г.Т.Корчак-Новицкого, 1881.
4. Wagilewicz Jan Dalibor. Pisarze polscy Rusini (wraz z dodatkiem: Rosarze laciiscy Rusini) / Jan Dalibor Wagilewicz. – Przemysl. 1996.
5. Головацкий Я.Ф. Библиография галицко-русская с 1772-1848 года / Я.Ф.Головацкий // Галичанин. – 1863. – Кн. 1. – Вып. 3-4. – С. 309-327.
6. Голубев С.Т. Библиографические замечания о некоторых старопечатных церковно-славянских книгах, преимущественно конца XVI и XVII столетий / С.Т. Голубев // Труды КДА. – 1876. – № 1. – С. 121-161; № 2. – С. 359-398; Він же. О первопечатных церковно-славянских книгах, изданных в Кракове 1491 г.: Библиогр. заметка. – К., 1884; Він же. О составе библиотеки Петра Могилы // Труды Третьего Археологического съезда в России, бывшего в Киеве в 1874 г. – К., 1878. – Т. 2. – С. 257-268.
7. Грузинский А.С. Краткое описание рукописей Черниговского епархиального древлехранилища / А.С.Грузинский // ІР НБУВ, ф. 329, № 99.

8. Дубровіна Л.А. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги / Л.А.Дубровіна. – К., 1992. – С.55-62; Перетц В.М. К вопросу о рациональном описании древних рукописей / В.М. Перетц // Труды Тверского областного археологического съезда. – Тверь, 1905. – С. 1-10. – Отдельный отт.
9. Ісаєвич Я. Українське книговидання. Витоки. Розвиток. Проблеми / Я.Ісаєвич. – Л., 2002. – С.17.
10. Колосовська О. А.С. Петрушевич – колекціонер і дослідник стародрукованої книги / О.Колосовська // Книга і преса в контексті культурно-історичного розвитку суспільства. – Львів, 1998. – Вип. 2. – С. 151-161.
11. Крыжановский Г. Рукописные евангелия киевских книгохранилищ. Исследования языка и сравнительная характеристика текстов / Г.Крыжановский. – К., 1889; Він же. Рукописные евангелия Волынского епархиального древлехранилища / Г.Крыжановский // Волынский историко-археологический сб. – Почаев; Житомир, 1896. – Вип. 1. – С. 1-75.
12. Лебедев А. Рукописи Церковно-Археологического Музея Императорского Церковно-Археологического Общества Киевской духовной академии / А.Лебедев. – Саратов, 1916. – Т. 1.
13. Лилеев М.И. Описание рукописей, хранящихся в библиотеке Черниговской духовной семинарии / М.И.Лилеев. – СПб., 1880.
14. Петров А.Л. Старопечатные церковные книги в Мукачево и Ужгороде / А.Л.Петров // ЖМНП. – 1891. – Ч. 275. – Кн. 6. – С. 209-215; Він же. Старопечатные церковные книги в Мукачево и Унгваре / А.Л.Петров // Материалы для истории Угорской Руси. – СПб., 1906. – Кн. IV. – С. 65-71.
15. Петров Н.И. Описание рукописей Церковно-Археологического Музея при Киевской духовной академии / Н.И.Петров. В 3-х вып. – К., 1875. – Вип. 1 – 280 с.; К., 1877. – Вип. 2. – С. 542; К., 1879. – Вип. 3 – 683 с.; Він же. Описание рукописных собраний, находящихся в г. Киеве / Н.И.Петров. – М., 1891. – Вип. 1. – 321 с.; М., 1897. – Вип. 2. – 294 с.; М., 1904. – Вип. 3. – 307 с.
16. Петрушевич А. Хронологическая роспись церковных и мирских русско-словенских книг, напечатанных кирилловскими буквами в городе Львове, начиная с 1574 до 1800 года / А.Петрушевич. – Львов, 1884; Він же. Каталог церковно-словенских рукописей и старопечатных книг кирилловского письма, находящихся на археолого-библиографической выставке в Ставропигийском заведении / А.Петрушевич. – Львов, 1888.
17. Рыстенко А.В. Рукописи, принадлежащие библиотеке Императорского Одесского общества истории и древностей. Выпуск 1: Рукописи церковнославянские и русские, документы и письма. Описал А.В. Рыстенко. – Одесса, 1910.
18. Свенціцький І. Бучакське Євангеліє: палеографічний опис / І.Свенціцький // НТШ. – Львів, 1911. – Кн. 5. – С. 5-17; Він же. Описание иноязычных новейших карпато-русских рукописей библиотеки Народного Дома во Львове / І.Свенціцький // Научно-литературный сборник Галицко-Русской Магицы. – Львов, 1904. – Т. 3. – Кн.4. – С. 81-104.; 1905. – Т. 4. – Кн. 1. – С. 108-149.
19. Свенціцький І. Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича / І.Свенціцький. – Львів, 1906. – Ч. 1; Він же. Церковно-руско-славянські рукописи Публічної бібліотеки Народного Дому во Львові / І.Свенціцький. – СПб., 1904. – 65 с. – (Отд. оттиск из Известий ОРЯС. – 1904. – Т. 9. – Кн. 3. – С. 350-414); Він же. Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича: В 3-х ч. / І.Свенціцький. – Львів: Вид. Іст.-філол. секції НТШ, 1906-1911. – XIV, 1911, Ч. 1. – 242 с.; 1911, Ч. 2. – 294 с.; Ч. 3; Він же. Опис Музея Ставропигийского Института во Львові / І.Свенціцький. – Львов, 1908. – XI, 248 с.
20. Свенціцький І. Каталог книг церковно-славянської печатки Національного музею у Львові / І.Свенціцький. – Жовква, 1908. – 213 с.
21. Франко І. Кінцеві записки в староруських рукописах / І.Франко // ЗНТШ. – 1906. – Т. LXXIV. – Кн. 6. – С. 145-149; Він же. Причинки до історії руської літератури XVIII віку: Дрогобицький збірник рукописних апокрифічних оповідань / І.Франко // Зоря. – 1886. – № 9. – С. 155-156.
22. Сецинский Е.И. Опись старопечатных книг Музея Подольского церковного историко-археологического общества / Е.И.Сецинский. – Каменец-Подольск. – 1904.
23. Сперанский М. Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине / М.Сперанский / Составлено под ред. М. Сперанского. – М., 1890; Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине (Окончание) / Составлено М.Сперанским. – М., 1901; Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. Приобретения 1901-1903 гг. / Описание составлено М.Сперанским. – Нежин, 1903; Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. Приобретения 1901-1905 гг. / Описание составлено М. Сперанским. – Нежин, 1905.
24. Студинський К. Адельфотес граматика видана у Львові в р. 1591 / К.Студинський // ЗНТШ. – 1895. – Т. VII. – Кн. 3. – С. 1-42; Він же. Пам'ятки кириличного письменства кінця XVI і поч. XVII ст. / К.Студинський // Пам'ятки українсько-руської мови і літератури. – Львів, 1906. – Т. 5; Він же. Пам'ятки полемічного письменства кінця XVI – початку XVII ст. / К.Студинський; видав К. Студинський. – Львів, 1906. – Т. 1. – 314 с.; Він же. Три панегірики XVII віку / К.Студинський // ЗНТШ. – 1896. – Т. 12. – С. 1-32.
25. Трипольский Н. Волынские рукописные евангелия XVI ст. / Н.Трипольский // Волынский историко-археологический сб. – Житомир, 1900. – Вип. II. – С. 1-114; Перетц В.М. Отчет об экскурсии семинария русской

- филологии в Житомир. 21-26 октября 1910 года / В.М.Перетц. – К.: Императорского Университета С. Владимира, 1911. – С. 57-65.
26. Фотинський О. Волинь на XI Археологическом съезде / О. Фотинський // ВЕВ. – 1884. – № 1-2. – 1-26; № 3. – С. 49-116.
27. Халанский М.Г. Экскурсы в область древних рукописей и старопечатных изданий I / М.Г.Халанский // Труды Харьковского предварительного комитета по устройству XII археологического съезда. – Харьков, 1902. – С. 54-60; Он же. Экскурсы в область древних рукописей и старопечатных изданий XIV-XX. Древнерусский переводной труд по физиологии человека и животных, и по гигиене / М.Г.Халанский // Записки имп. Харьковского университета. – Харьков, 1902. – Кн.1. – С. 24-32; Кн. 2. – С. 33-35; Каталог выставки XII Археологического съезда в г. Харькове. Отдел рукописей / под ред. Е. К. Редина. – Харьков, 1902. – С. [II]; Рукописи, принадлежащие библиотеке имп. Харьковского университета / Описал Д.И. Багалея // Каталог выставки XII Археологического съезда в г. Харькове. – Х., 1902. – отд. 7 [разд. 2]. – С. 30-39.
28. Шараневич И. Каталог археолого-библиографической выставки Ставропигийского института в Львове / И.Шараневич. – Львов, 1888; Він же. Каталог археологическо-артистических предметов, церковно-славянских рукописей и старопечатных книг / И.Шараневич. – Львов, 1890; Головацкий Я. Несколько слов о Библии Скорины и о рукописной русской Библии из XVI столетия, обретающихся в библиотеке монастыря св. Онуфрия во Львове / Я.Головацкий. – Львов, 1863.
29. Міщук С.М. Формування науково-практичних засад опису рукописних книг та стародруків у науковій діяльності В.М. Перетца в Україні / С.М. Міщук // Бібліотечний вісник. – К., 2007. – №4. – С.23-36.
30. Тарновский В. (Предисловие) // Каталог украинских древностей коллекции В.В.Тарновского. – К, 1898. – 86 с.; Грінченко Б. Каталог музея украинских древностей В. В. Тарновского / Б.Грінченко. – Т. 2. – Чернигов, 1900.
31. Описи коллекций, собранных в начале и середине XIX в. помещиком с. Мандрова (сл. Мантурово), Тимского уезда, Курской губ. Егором Ивановичем Томилиным // Труды Харьковского предварительного комитета по устройству XII археологического съезда. – Харьков, 1902. – С. 122-127.

УДК 071.1 (477.86)

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ ПЕРІОДИКИ (на матеріалі газети "Західний кур'єр")

Л.Ю.Бурківська

У статті запропоновано деякі аспекти дослідження сучасної періодики. Вперше проаналізовано газету "Західний кур'єр", зокрема описано історію її розвитку, охарактеризовано періодичне видання за головними засадами типології ЗМІ, висвітлено типи інформації за предметом зображення.

Підкреслено можливість використання соціологічних методів збору інформації для аналізу друкованого періодичного видання, з'ясовано значення газетних матеріалів для поглиблення знань і виховання документознавців.

Ключові слова: газета, конкретне соціологічне дослідження, періодичне друковане видання, типи соціальної інформації, типологія ЗМІ.

New aspects of research into modern periodicals are suggested. For the first time, the newspaper "Zakhidnyj Kur'jer" is analyzed, with special focus on its history. The newspaper is characterized as a constituent part of mass media system. Different types of information with view to the type of presented objects are highlighted.

It is proven that sociological methods can be applied to information retrieval while analyzing printed periodicals. The importance of newspaper materials for effective records managers' education is proven.